

DELTAGEREFFEKTEN

Ny bog skal sætte stærkstrøm til tillidsfolk: Spørg, lyt, organiser og involver kollegerne

Af [Gitte Redder](#) | [@GitteRedder](#)

Fredag den 9. november 2018

Tillidsvalgte beretter i ny håndbog om, hvordan man kan skabe fællesskaber på arbejdspladsen. Ekspert kalder det nødvendigt for fagbevægelsen at gå nye veje i organiseringen. Det har tillidsrepræsentant Anitta Sørensen allerede gjort. 101 samtaler på tomandshånd med kolleger skabte korpsånd og gav 34 nye medlemmer til Fødevareforbundet NNF.

Forløbet i foråret om nye overenskomster for de offentligt ansatte er ifølge ny bog et godt eksempel på en succes for fagbevægelsen. Her fik man sat en dagsorden, der tog udgangspunkt i medlemmernes virkelighed og gav mulighed for handling. Det skaber både resultater og et styrket fællesskab, hedder det i bogen 'Deltagereffekten'. Foto: Mads Claus Henriksen, Ritzau/Scanpix.

Hvad er det for et problem, som sygeplejersken, chaufføren eller industriteknikeren summer over, når de lægger hovedet på puden om aftenen?

Hvilket pres oplever de? Er de utrygge ved en invasion af robotter? Eller er de stressede over tempo og krav?

Tillidsvalgte på arbejdspladsen og den lokale fagforening skal i langt højere grad spørge ind til, hvad medarbejderne på en arbejdsplads oplever som problemer – og hvad de er klar til at gøre ved dem.

Det mener **Rune Baastrup**, medforfatter til den nye bog 'Deltagereffekten', der kommer med ideer til fagbevægelsen om at organisere og få medlemmer på nye måder.

»Tillidsrepræsentanterne er en nøgelfaktor i at hjælpe kollegerne med at løse problemerne sammen med dem. Faglige organisationer skal i deres arbejde rykke tættere på de problemer, som medlemmerne har i hverdagen og være relevante og værdiskabende i måden at løse problemerne på,« siger Rune Baastrup.

Tilmeld dig gratis til vores nyhedsbrev for flere nyheder

Email

Tilmeld

Det lyder pærenemt og inderligt banalt. Men det er en kunst at organisere og involvere medlemmerne, pointerer Rune Baastrup.

Hør inspirerende podcast om organisering

Podcasten er lavet i samarbejde mellem DeltagerDanmark og A4, sponsoreret af LO.

I bogen 'Deltagereffekten – skab handlekraftige fællesskaber gennem involvering og organisering i arbejdslivet' får tillidsrepræsentanter på danske arbejdspladser og fagligt aktive værktøjer og tips til arbejdet med at organisere og bygge relationer på en arbejdsplads.

Ind under huden på folk

En af de fagligt aktive er **Anitta Sørensen**, der er tillidsrepræsentant hos fødevarer virksomheden Hilton Foods, der producerer kød til Coop. Anitta Sørensen er uddannet butiksslagter og medlem af Fødevarerforbundet NNF.

»Før var der mange, der slet ikke var medlemmer af noget som helst, mens andre var medlemmer af 'de gule' for eksempel Det Faglige Hus. Nu kan mange af dem se, at en fagforening har en nytteværdi,« fortæller tillidsrepræsentant Anitta Sørensen efter at have ført samtaler på tomandshånd med alle kolleger.

(Foto: Privat)

Som nyvalgt tillidsrepræsentant for mere end 150 produktionsarbejdere på Hilton Foods kom hun på NNF-kurset 'Fællesskab og organisering' i 2017.

Da Anitta Sørensen kom tilbage på arbejdspladsen i Østjylland var der en plan: Hun ville holde møder med alle medarbejderne. Det blev til 101 samtaler under fire øjne.

»Jeg tog samtalerne for at komme ind under huden på folk, skabe nogle relationer og vise nærvær og øjenhøjde. I produktionen arbejder vi på toholdsskift, og jeg har altid arbejdet på det ene hold. Så samtalerne var også en kæmpe chance for mig for at komme tæt på alle mine kolleger,« fortæller hun.

Fakta om bogen

'Deltagereffekten - Skab handlekraftige fællesskaber gennem involvering og organisering i arbejdslivet' er skrevet af Rune Baastrup og Bjørn Hansen samt Marie Bennike, Ruth Gøjsen, Esben Hjort, Rasmus Nielsen, Ane Stær Nissen og Mia Jo Otkjær.

Udgivet af DeltagerDanmark og Konventum. DeltagerDanmark er en socialøkonomisk virksomhed, og Konventum er et kursus- og conferencecenter med rødder i fagbevægelsen og ekspertise i at uddanne tillidsfolk.

3F, BUPL, Dansk Socialrådgiverforening, Danmarks Lærerforening, Dansk Sygeplejeråd, FOA, Fødevareforbundet NNF, LO, HK Privat Østjylland og HK Service Hovedstaden er partnere bag bogen.

Interesserede kan deltage i debat om bogen og finde mere materiale på www.deltagereffekten.dk

Anitta Sørensen beretter, at gode snakke under fire øjne betød, at der blev skabt nogle stærke bånd, opbygget fortrolighed, og at sammenholdet på hele arbejdspladsen blev styrket.

Under samtalerne stillede hun spørgsmål til samtlige 101 kolleger om, hvad der fungerede godt og mindre godt i firmaet.

34 nye medlemmer

Bagefter præsenterede hun topledelsen for, hvad der rørte sig blandt medarbejderne, og hvad de ønskede at forandre.

»Ledelsen har bakket op hele vejen og givet mig tiden til samtalerne. Og de har også handlet på nogle af de ændringsforslag, der var. Blandt andet har vi i dag mange flere aktiviteter for medarbejderne, som ledelsen understøtter,« siger Anitta Sørensen.

I dag betaler firmaet for eksempel en gang ugentligt lejen af en sportshal til indendørs fodbold for de ansatte.

Her halvandet år senere er der kommet 34 nye medlemmer af Fødevareforbundet NNF på Hilton Foods. Så de i dag er tæt på 100 NNF-medlemmer.

»Det er megagodt. Før var der mange, der slet ikke var medlemmer af noget som helst, mens andre var medlemmer af 'de gule' for eksempel Det Faglige Hus. Nu kan mange af dem se, at en fagforening har en nytteværdi, og at vi har et fagligt fællesskab på arbejdspladsen, men også at de ved, at jeg hjælper dem med alt,« siger hun.

På vej men ikke i mål

Rune Baastrup, der også er direktør i firmaet DeltagerDanmark, fremhæver, at Anitta Sørensen kun er en af 40 faglige stemmer i 'Deltagereffekten'. Vidt forskellige stemmer, der organiserer medlemmer på arbejdspladsen på hver deres måde, men har det til fælles, at de arbejder systematisk og målrettet for at vise kollegerne, at det er naturligt at være med i en fagforening.

»Bogen viser, at fagforeningerne er i en rivende udvikling. Men det betyder ikke, at man er i mål, men bare at man er godt i gang. Stort set alle fagforbund har i dag vedtaget strategier for engagement, involvering eller organisering. De kalder det noget forskelligt, men det er alt sammen møntet på at styrke arbejdspladsniveauet i deres arbejde som fagforening,« fortæller Rune Baastrup.

Han fremhæver OK18 (forhandlingerne i foråret om nye overenskomster) som et eksempel på, at sygeplejersker, sosu'ere, HK'ere, pædagoger og lærere gerne vil engagere sig og sammen med kollegerne være med til at sætte fodaftryk på deres eget arbejdsliv.

»Både OK18, Ryanair og Uber er sager, der tydeliggør behovet for en fagforening og viser, at folk er klar til at involvere sig. Der er et langt større potentiale ude på arbejdspladserne, og det lægger et ansvar over på tillidsrepræsentanter og fagforeninger i at udnytte det potentiale,« siger han.

Når tillidsrepræsentanterne har en nøglerolle, er det også vigtigt, at de hele tiden bliver motiveret og plejet fra fagforeningerne, noterer Rune Baastrup. Både via kurser, men også ved at satse på netværk mellem tillidsrepræsentanter, så de kan udveksle erfaringer og inspirere hinanden.

»I et stykke tid var der fokus på, at det allervigtigste for de tillidsvalgte var alt det tekniske i overenskomsten. Men i dag er der i højere grad fokus på at give tillidsrepræsentanterne værktøjer til at bygge fællesskaber op på arbejdspladserne, skabe relationer blandt kollegerne, engagere dem i handling og dermed skabe et stærkere mandat, når man forhandler med ledelsen,« siger han.

Servicemodel smidt i skraldespanden

Den nye bog er ifølge arbejdsmarkedsforsker ved Aalborg Universitet **Laust Høgedahl** udtryk for, at fagbevægelsen er på vej tilbage til en mere klassisk tilgang til sine medlemmer.

»En overgang tænkte nogle fagforbund måske mere på medlemmer som kunder end som medlemmer. Og der har været så meget fokus på serviceydelser, at man lidt glemte at organisere medlemmer og aktivere dem i det faglige arbejde, ligesom man heller ikke har fastholdt dem,« siger Laust Høgedahl.

Mens den rene servicemodel er smidt i skraldespanden hos traditionelle fagforbund, kører Krifa den i fuld udstrækning og taler netop om kunder og service, anfører Laust Høgedahl.

Den nye bog er ifølge arbejdsmarkedsforskeren udtryk for, at danske fagforeninger i høj grad er inspireret af den såkaldte organiser-model, men også hver især udvikler deres egne modeller til at understøtte tillidsrepræsentanterne i at organisere medlemmer.

“ Hvis der er strøm på tillidsrepræsentanterne, og de tager arbejde med organisering og fastholdelse af medlemmer alvorligt, har man som fagforening et af de allerbedste kort på hånden.

Laust Høgedahl, arbejdsmarkedsforsker.

»HK kørte en overgang med den servicerende fagforening, men HK er også en af de fagforeninger, der har sadlet om og er gået meget aktivt ind i at blive bedre til at organisere og fastholde medlemmer,« siger han.

Laust Høgedahl betoner, at organisering er en strategi ud af mange.

»Faglige organisationer kan øge og fastholde organisationsgraden på mange forskellige måder. Servicemodellen i sin rene form virker ikke, viser al forskning. Men alligevel er det vigtigt for alle fagforeninger at have serviceydelser til sine medlemmer,« siger han.

Arbejdsmarkedsforskeren henviser til, at medlemmer af en fagforening udover overenskomster også ønsker juridisk hjælp, hvis de kommer i klemme på deres arbejdsplads.

»Mange vil være med i en fagforening for at få deres egne interesser varetaget. Andre vil være med på grund af et stærkt fællesskab. Så man skal passe på ikke at se organiseringsmodellen som et columbusæg, der kan løse alle problemer.«

»Det er et vigtigt værktøj ud af mange værktøjer. Det er sjældent, at 'one size' passer alle. Og derfor er det vigtigt, at alle faglige organisationer bruger organisering og relationsarbejde fornuftigt, men også supplerer med andre ting,« siger han.

Ingen succes uden tillidsfolk

Af bogen fremgår det, at tillidsrepræsentanterne spiller en nøglerolle for fagforeningerne i at have succes med at organisere medlemmer. Og den vurdering deler Laust Høgedahl.

»Vi ved fra forskning, at tillidsrepræsentanten er supervigtig i forhold til rekruttering og fastholdelse. Hvis der er strøm på tillidsrepræsentanterne, og de tager arbejde med organisering og fastholdelse af medlemmer alvorligt, har man som fagforening et af de allerbedste kort på hånden,« fastslår han.

“ Den røde tråd i bogen er jo, at lønmodtagerne gerne vil have indflydelse på deres arbejdsliv og være en del af fællesskabet.

Morten Skov Christiansen, næstformand i LO.

Samtidig understreger arbejdsmarkedsforskeren, at fagforbund på stribe mister tusindvis af medlemmer, og derfor også er tvunget til at gå nye veje for at organisere.

i løbet af de seneste fem år har LO-forbundene mistet cirka 100.000 kontingentbetalende medlemmer, og det er især på det private arbejdsmarked, at lønmodtagere dropper fagforeningerne, anfører han.

»Det er absolut nødvendigt for alle fagforbund at tage udfordringen med at organisere og fastholde medlemmer alvorligt, men udfordringen er størst på det private område,« siger han.

I LO noterer næstformand **Morten Skov Christiansen**, at alle fagforbund i dag arbejder på højtryk for at udvikle deres organisationsarbejde.

»Der er ikke en model, der fungerer for alle, men vi kan blive inspireret af hinanden på kryds og tværs af brancher og sektorer. Og det er styrken ved den nye bog, at der er masser af inspiration.«

»Den røde tråd i bogen er jo, at lønmodtagerne gerne vil have indflydelse på deres arbejdsliv og være en del af fællesskabet, og det skal vi huske fremadrettet,« siger han.

Hvad kan fagbevægelsen bruge bogen til?

»Bogen fortæller et vigtigt budskab om, at vi kan nå mange vigtige politiske resultater og forhandle mange gode overenskomster, når vi står sammen. Men der, hvor den store forandring kommer til at ske, er, når vores kolleger, tillidsrepræsentanter og arbejdsmiljørepræsentanter er engagerede. Det er, når vi alle sammen løfter i flok, at vi kan rykke hegnspæle,« fastslår Morten Skov Christiansen.

Jeg har ikke vredet armen rundt på nogen

Det er tillidsrepræsentanten på Hilton Foods enig i. Da Anitta Sørensen holdt mere end 100 samtaler med kolleger forrige år, nævnte hun ikke fagforeningen med et eneste ord.

»Det drejede sig ikke om, at jeg skulle hverve dem. Det var ikke målet men at knytte nogle bånd og skabe tillid. Jeg nævnte ikke noget som helst om fagforeningen. Først efterfølgende når nogen har spurgt om fagforeningen, fortæller jeg, hvad man bliver medlem af,« siger hun.

Anitta Sørensen understregede over for sine kolleger, at akkurat som de tegner en forsikring for hus og bil, kunne de også tegne en forsikring for deres løn- og arbejdsforhold. Og så har hun demonstreret, at hun gør noget ved problemerne på arbejdspladsen og lytter til hver enkelt.

»Så kom der 34 nye medlemmer. Det smitter også mellem kollegerne, der fortæller hinanden, at de har meldt sig ind. Så går det pludselig stærkt, og jeg har ikke vredet armen om på nogen,« griner hun.

Fakta om bogen

'Deltagereffekten - Skab handlekraftige fællesskaber gennem involvering og organisering i arbejdslivet' er skrevet af Rune Baastrup og Bjørn Hansen samt Marie Bennike, Ruth Gøjsen, Esben Hjort, Rasmus Nielsen, Ane Stær Nissen og Mia Jo Otkjær.

Udgivet af DeltagerDanmark og Konventum. DeltagerDanmark er en socialøkonomisk virksomhed, og Konventum er et kursus- og konferencecenter med rødder i fagbevægelsen og ekspertise i at uddanne tillidsfolk.

3F, BUPL, Dansk Socialrådgiverforening, Danmarks Lærerforening, Dansk Sygeplejeråd, FOA, Fødevareforbundet NNF, LO, HK Privat Østjylland og HK Service Hovedstaden er partnere bag bogen.

Interesserede kan deltage i debat om bogen og finde mere materiale på www.deltagereffekten.dk